

לכבוד	לכבוד	לכבוד	לכבוד
ד"ר אורנה בלונדהיים	מר צחי הנגבי	מר גלעד ארדן	מר יהודה ויינשטיין
מנהלת מרכז רפואי העמק	סגן שר הבריאות	שר הפנים	היועמ"ש לממשלה
שדרות רבין 21	רחוב ירמיהו 39	רחוב קפלן 2	רחוב צלאח אלדין 29
<u>עפולה 18101</u>	<u>ירושלים 9446724</u>	<u>ירושלים</u>	<u>ירושלים</u>

שלום רב,

הנדון: ביטול המדיניות האוסרת על הכנסת החמץ לבתי החולים במהלך חג הפסח

בשם מרשי מר סעיד מחאמיד מהמועצה המקומית בסמ"ה במשולש, הריני לפנות אליכם כדלקמן:

1. מרשי מר סעיד מחאמיד פנה אלינו ביום 9.4.15, לאחר שנאסר עליו ע"י השומרים בכניסה אל בית החולים העמק בעפולה להיכנס כדי לבקר את אשתו שילדה ביום 5.4.15 בטענה, כי הוא נושא עימו מזון חמץ. אשתו של מרשי שוהה עד היום בבית החולים וזאת בעקבות צהבת בה לקתה התינוקת הטרייה.
2. בשל השהות הממושכת יחסית בבית החולים אחרי הלידה, ותחושת העייפות והתאוששות מהלידה, מרשי נענה לבקשותיה של אשתו לאכול אוכל ביתי. כמו כן הוא היה מביא עימו ממתקים על מנת לכבד את האורחים המגיעים לביקור אשתו כדי לברך את בני הזוג על לידת ביתם הטרייה.
3. יחד עם זאת, מתוך ידיעה שבאותם ימים חל חג הפסח ומתוך רגישות רבה לרגשות הציבור היהודי המבקר במקום, דאג מרשי לשאת את המזון בתיקו האישי ובשקיות לא שקופות ומעולם לא נשא את המזון החמץ בפומבי.
4. אך בכניסתו את שערי בית החולים, הבחין מרשי בשילוט שהוצב במקום ובו נרשמה ההודעה הבאה גם בשפה הערבית לפיה "לציבור אורחי ביה"ח, בימים אלה אנו חוגגים את חג הפסח מרכז רפואי העמק הוכשר אנו מבקשים מהציבור לכבד מנהגי הכשרות הנהוגים ולהמנע מהכנסת חמץ לשטח ביה"ח, בברכת חג כשר שמח." לאחר מכן נתקל מרשי בבידוק קפדני ביותר ע"י מאבטחי בית החולים בניסיון לאתר מזון חמץ כאשר במהלך הבדיקה, כל מוצר חמץ שאותר הופקע וחולט באופן מיידי ע"י המאבטחים. המזון שחולט הועבר ל"ארון חמץ" מיוחד שהוצב בצד וחלק ממנו אף הועבר אל הרצפה על מנת להאכיל את החתולים שהסתובבו במקום.

5. מרשי ואשתי הרגישו השפלה רבה בעקבות חילוט המזון והממתקים ומניעת האשה היולדת מלאכול מזון רגיל. ההשפלה בה הרגיש מרשי התעצמה לאור העובדה שהוא בעצמו הקפיד על נשיאת המזון בתיקים ושקיות לא שקופות וסגורות במטרה לכבד את רגשי האוכלוסייה היהודית החוגגת פסח כשר. יודגש, כי השימוש באותו מזון בתוך שטח בית החולים היה מיועד אך ורק לאשתו או לאורחיו ורק במסגרת החדר בו שהתה אשתו.

6. בכך נמנעה אשתו מלאכול אוכל ביתי במהלך שהותה בבית החולים ונאלצה לאכול אוכל כשר בפסח שהיא אינה רגילה אליו. מבחינתם מדובר בכפייה דתית ואילוץ למלא אחרי מצווה של דת אחרת בעל כורחם. למרשי ואשתו לא היתה ברירה אלא ליישם את כללי הכשרות ולאכול אוכל כשר בפסח וללא קמח.

7. הרגשת ההשפלה של מרשתי בעקבות אילוץ לאכול אוכל כשר לפסח וללא קמח, הינה הרגשה כללית אותה הרגישו רבים ממבקרי בית החולים, בין המטופלים ובין האורחים מקרב האוכלוסייה הערבית. עסקינן בבית חולים העמק הממוקם בקרבה גיאוגרפית ליישובים ערבים רבים והוא נחשב לבית חולים מרכזי עבור רבים מתושבי היישובים הערבים הסמוכים.

8. לא זו בלבד, אלא שלאחר בדיקת המקרה הנ"ל, מתברר כי בתי חולים נוספים מיישמים מדיניות דומה כלפי אורחיהם. כך למשל פורסם בכלי התקשורת כי איסור דומה הופעל בכניסה לבית החולים הדסה עין כרם וכן בכניסה לבית החולים שערי צדק.

לכתבה מיום 9.4.15 בעניין הדסה עין כארם, ראו :

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4645216,00.html>

לכתבה מיום 9.4.15 בעניין בית החולים שערי צדק, ראו :

<http://news.walla.co.il/item/2844800>

9. בכך, נפגעה זכותם החוקתית של מרשי ואשתו לחופש מדת ולחירות מפני כפייה דתית. כפייה זו מלווה ברגשי השפלה גדולים המגיעים לכדי פגיעה בזכות החוקתית לכבוד. בנוסף לכך וחשוב מכל, העובדה כי מדיניות איסור הכנסת חמץ מיושמת בכותלי בית החולים, שהינו מקום ציבורי, בו מאושפזים רבים מקרב האוכלוסייה הערבית כאשר המטופלים, המאושפזים ומשפחותיהם מצויים במעמד חלש יותר אל מול בית החולים ובלית ברירה נאלצים לקבל על עצמם את הכפייה.

10. על כן נפגעת גם זכותה של היולדת המטופלת עפ"י חוק זכויות החולה, תשנ"ו – 1986 האוסר באופן מפורש להפלות חולה על בסיס דת או לאום וקובע בסעיף 4 כדלקמן :

"(א) מטפל או מוסד רפואי לא יפלו בין מטופל למטופל מטעמי דת, גזע, מין, לאום, ארץ מוצא, נטיה מינית, גיל או מטעם אחר כיוצא באלה.
(ב) אין רואים הפליה מטעמי גיל לפי סעיף זה כאשר ההבחנה נדרשת משיקולים רפואיים."

יתר על כן, סעיף 5 לחוק הנ"ל קובע מפורשות, כי זכותו של החולה לקבל יחס אנושי מהמטופל וסעיף 10(א) לחוק קובע, כי לכל חולה הזכות לכבוד ולפרטיות בזו הלשון :

"מטפל, כי מי שעובד בפיקוחו של המטפל וכן כל עובד אחר במוסד הרפואי ישמרו על כבודו ועל פרטיותו של המטופל בכל שלבי הטיפול הרפואי."

11. הפגיעה בזכויות החוקתיות לעיל הינה בלתי חוקתית שכן היא נעדרת הסמכה כלשהי בחוק. חוק חג המצות (איסורי חמץ), תשמ"ו – 1986, קובע במפורש בסעיף 1, כי האיסור על הצגת חמץ חל על בתי עסק המציגים חמץ בפומבי לצורך מכירה או צריכה ובזו הלשון:

"מצהרי יום י"ד בניסן עד עשרים דקות אחרי שקיעת החמה של יום כ"א בניסן, לא יציג בעל עסק בפומבי מוצר חמץ למכירה או לצריכה: לעניין זה "מוצר חמץ" –

- (1) לחם;
- (2) למחניה;
- (3) פיתה;
- (4) כל מוצרי קמח חמץ אחרים."

12. עולה כי החוק אינו מסמיך, הן במישרין והן בעקיפין, מנהלי בתי חולים להגביל הכנסת מוצרי מזון בלתי כשרים לכותלי בתי החולים והוא עוסק אך ורק באיסור הצגת חמץ בפומבי בבתי עסק. יתר על כן, גם החוק עצמו מתחשב ברגשות של האוכלוסייה הערבית וקובע בסעיף 2 באופן מפורש, כי איסור הצגת החמץ בבתי עסק, אינו חל ביישובים או בשכונות שמרבית התושבים בהם אינם יהודיים. כך כאשר החוק עצמו עושה את האיזון הראוי בין רגשות הקבוצות השונות בתוך הציבור, איזון דומה לא נעשה כאן והתיר איסור גורף החל על כלל האוכלוסייה.

13. יתר על כן חוזר מנכ"ל משרד הפנים 3/2008מיום 15.4.2008, קובע בפרק 13 בעמוד 45, כי יש לפרש את האיסור בחוק באופן מצומצם והכוונה הינה אך ורק להצגת חמץ בפומבי ולא למכירתו ע"י בית העסק וכי יש לפרש את האיסור כ"הצגת חמץ למכירה בדוכן (ברחוב, בשוק, או על המדרכה) וכן בדלק או בחלון ראווה הפונה לרחוב."

14. לכן, הפגיעה בזכויות החוקתיות הינה פגיעה גורפת שכן האיסור על הכנסת מזון לא כשר לפסח חלה על כלל המבקרים והמטופלים ללא אבחנה ותוך כפייה דתית על הכלל. החלת המדיניות אינה לוקחת בחשבון את רגשותיהם של האזרחים הערבים המאושפזים בבית החולים.

15. לאור האמור לעיל נבקשכם להורות על הפסקת מדיניות גורפת זו ולהוציא הנחיות לכלל בתי החולים לבטל את המדיניות הנ"ל.

לטיפולכם המיידית, נודה.

בכבוד רב,

סאוסן זהר, עורכת – דין

העתקים:

1. ד"ר יובל וייס, מנהל בית החולים הדסה עין כרם, קרית הדסה ת.ד. 12000, ירושלים
2. פרופ' יונתן הלוי, מנהל בית החולים שערי צדק, בייט שמואל 12, ת.ד. 3235, ירושלים